

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 15.

Február idusa.

Mind a mai napig csak egy idus, márczius idusa volt olyan nevezetes a magyar történelemben, hogy annak még évfordulója is politikai eseményt képez ma is. Február idusa amolyan közönséges szürke nap volt, mint a többi, csak a — takarékpénztárak és az adóhivatalok, na meg az adófizető polgárok érezték, hogy még sem olyan közönséges nap ez, mint a többi. A takarékpénztárakban éppen annyi ember fordul meg e napra, mint az adóhivatalokban, — mert a legtöbb embernek előbb a takarékpénztárba kell mennie s ott egy váltólapot kitöltenie, hogy legyen mivel kifizethesse adóját.

Aki csak teheti, aki nem akarja, hogy a végrehajtóhoz legyen szerencséje, az mind siet e napon kiegyenliteni tartozását az állammal és a községgel szemben, mert különben másnap már egész negyedévi adója után 6 százalékot fizet és kapja azokat az ismeretes megintó cédulákat, amelyekben felszólítják, hogy hátralékos (16-án már hátralékos!) negyedévi adóját annál inkább is mielőbb fizesse be, mert ez már 15-én fizetendő lett és mert 8 nap múlva — végrehajtási uton fog beszédetni.

Ime annyi időt töltött a kormány a békealkudozásokkal, hogy az adófizetés nagy napja, február idusa is ex-lex állapotban találja az országot.

És ha eddig oly sok kára volt az országnak az ex-lex állapot miatt, hogy Bánffy bukásának hírére fellélegzett a börze s hogy már Berlinből is sürgetik a normális viszonyok helyreállítását, mátol kezdve még több lesz, mert elveszíti a kincstár a kereskedelmi kamatokat is. Felmentést kaphat a kormány az ex-lex állapot miatt, bár az ellenzék nem hajlandó Bánffynak, de ki fogja ezt a kárt megtéríteni az országnak?!

* * *

Mig Budapesten vontatva és nem sok eredménnyel kecsegtetve folynak a békealkudozások, addig Bécsben egyenkint fogadja a király a magyar minisztereket és a — presuntin miniszterelnököt Széll Kálmánt. Bécsben, így szól még eddig minden értesítés, ezuttal gyorsabban fognak végezni és véglegesen. Nemcsak Széll, hanem Bánffyek is arra kérik a királyt, hogy döntsön jobbra vagy balra, de mielőbb véget kell vetni e válságos és kétséges állapotnak.

Magyarország népe a remény és aggodalom vegyes érzetével tekint Bécs felé, érzi, hogy sorsa nevezetes forduló ponthoz jutott.

Los von Rom.

A hittagadásra irányuló mozgalom, melyről uár többször megemlékeztünk, most váratlanul csudálatosan új életre kelt. Mint Gráczból jelentik ugyanis, M a y protestáns hitoktató az egyetem fekete táblájára egy hirdetményt ragasztott, melyen késznek nyilatkozott mindazokat, a kik a katolikus egyházból ki akarnak lépni, saját lakásán ez iránt tanácsot ellátni. Hogy mi czélja van ezen tanácsokkal, az eléggé világos. Bizonyára azért buzgókodik, hogy a »Los von Rom« mozgalomnak segítségére legyen. Különös, hogy ezen czélra, vallásáról letériteni valakit, megtudta nyerni az egyetem rectorának Hoffmann tanárnak beleegyezését, mely ügyben azonban B y l a n d t az osztrák közoktatásügyi miniszter szigorú vizsgálatot ígért.

Koronatanács Bécsben.

Bécs, február 15.

A mai nap folyamán Ő Felsége fogadt: gróf Goluchowsky külügyminisztert s vele kizárólag a magyar válságról érte ezett — külügyi szempontból.

Gróf Goluchowszky igen behatóan foglalt szót a válság hatásával a monarchia külső helyzetére és kérte a királyt, hogy *le stöleg vessen véget a belső rázkódásoknak, mert a közel jövő olyan eseményeket fog felszínre hozni, melyek a monarchia egész és csorbíthatatlan tekintélyét fogják igényelni.*

Ő Felsége Goluchowszky meghallgatása után elhatározta, hogy nem csak Széll Kálmánt hallgatja meg, hanem a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vigasz.

Írta: Gosztonyi Jenő.

Göndörfürtös szöke fejét daczosan hátraszegve, dőlt a kerevet támláján és kebléből szakgatottan tört elő csukló zokogása. Karcu termete hullámosan kidomborodott és habos pongyolája lecsuszván kissé, fedetlenül hagyta hófehér nyakát. Igézően szép volt az elvált asszony, a mint szívhasgató kétségbeesésében eltolta parányi lábacskája a selymes lábzsámolyt és foszlányokra tépdeste zsebkendőjének csipkés széleit.

Öreg mama résztvevő szánakozással nézte egy ideig leányának görcsös vonaglását, aztán feltolta esontkeretes, vastagfalu szemüvegét és mellé telepedvén a pamlagra, fátyolozott hangon enyhíteni igyekezett annak vigasztalan fájdalomát.

Szavai azonban nem hatottak gyógyító iránt a beteg lelkére, sőt még növelték sajgását. Margit befurta fejét a pamlag fodros párnáiba és alig látszott ki néhány zilált, bomló hajtincs. Öreg mama gyengén rendezgetni próbálta a kuszált fürtöket, de reszketeg kezét izgatottan toltta el magától a leánya és még mélyebbre temetkezett . . .

De a jó öreg asszony, kinek szeretete nagyobb volt mint az érzékenysége, nem tágitott mellőle és csirógatta, becézgette. Hízeltő

hangja csak belopódzik gyermeke szívébe és megrezgetti a tulfeszült hurokat. Tompa, színtelen hangja érzélgőssé válik, szavainak üres egyformaságába lelket önt a malaszteljes áhitat, melylyel leányának boldogságán csüng.

Margit hirtelen felkapja fejét és nyílt, tágrameresztett szemével hirtelen körülnéz.

Majd lágy, olvadékony hangon megszólal: — Édes mama haragszol?

Öreg mama tagadólag rázza galambösz fejét és megnyugtatólag válaszol:

— Dehogy haragszom leányom. Töröld meg szemeidet, nedvesek a könnytől.

— Hol a zsebkendőm?

— Itt ni, lehullott az öledből.

És öreg mama lehajol, vékony, gémberedett ujjai közzé fogja a finom, puha foszlányt és megtörli leánya pilláit.

Fáradozása hiába való, mert a sós könyv ismét előtör és vékony csikban pereg lefelé.

— Hagyd már abba gyermekem.

— De mama, mikor úgy fáj itt belől.

És a halvány, meggyötört asszony szíve tájkára mutat.

Öreg mama odatapasztja sovány, átlátszó kezét, de nem érzi a szív lázas lüktetését. Fejét illeszti a formás, gömbölyded szivburokra és apró fülével hallgatódzik és megérzi a vér szilaj tombolását. Majd leánya ütérét tapogatja, forró homlokát simítja.

— Margit, leányom, ninesen lázad?

— Nem tudom mamám.

— Minek izgatod úgy fel magad édes gyermekem.

— De hisz én úgy szeretem és ő még gyermekéről sem akar tudni semmit. Holnap lesz gyászos évfordulója válásunk napjának. Azóta feléje sem nézett. Böske pedig egyre kérde, mikor jön már el a papa?

A papa pedig még sokáig nem fog eljönni. Hidvéghy Akos most tölti a mézeshetek második nevével, a dús gazdag özvegygel, ki elcsábította feleségétől. A nagy vagyon megszedítette akkor és most, hogy birtokában van, élvezi is tőle telhetőleg. Eszéágában sincs, hogy törvényes házasságából született gyermekével törődjön.

Szerette Margitot, sőt a rokonok és jó ismerősök szerelmi házasságról regéltek akkor-tájt, mikor egybekeltek. De Akos renyhe ember volt, ki kerülte a munkát, a klubban pedig szeretett éjfélig is elkártyázni. Így aztán atyai örökségének gyorsan nyakára hágott és keresetére volt utalva. Anyósa segélyezte ugyan; az anya, ki rajongásig szerette leányát, inkább megvonta szájától a falatot, csakhogy veje szükségét ne lásson és kényelemben élve lopja a napot. Hidvéghy egy napon megismerkedett a csinos özvegygel, ki rávetette horgát. Nem sok ügyességébe került Akost lépre csalni, ingerlően csábította őt a csalétek.

Egy verőfényes tavaszi napon, elfoglaltságát hozván fel ürügyül, távol maradt estig. A telekkönyveket figyelmesen átvizsgálta és megtekintette az özvegy egyik külvárosi

békeakcióba befolyt minisztereket is meghívja koronatanácsra, hogy valahára tisztázassa a helyzetet.

Goluchovsky eltávoztása után ő Felsége magához hívatta gróf *Széchenyi* Manó minisztert és tudatta vele, hogy értesítse rövid uton a három minisztert — *Bánffy*t, *Fejérváry*t és *Lukács*ot — a tartandó koronatanácsról. Széll Kálmán nem kellett újabban értesíteni, mert neki már Bánffy vitte meg a király meghívását.

Értesüléseink szerint a koronatanácsban ő Felsége fel fogja hívni a magyar miniszterelnököt, hogy a hétfői kihallgatáson előadottakat adja elő újból és fel fogja hívni a tanács többi tagjait, hogy mondják el véleményüket az előterjesztésről, mely tudvalevőleg egy harcziás irányban rekonstruálandó kabinettel az élet-halál harc felvételét tartalmazza.

E terv szerint a képviselőház sessióját bezárják és másnap megnyitják az új sessiót. Így megejthető az alelnök-választás. Első napon a választás után *Dániel* Gábor foglalná el az elnöki-széket és minden teketória nélkül másnapra kitüzi az elnökválasztást. *Perczell* megválasztják házelnöknek és helyébe *Tisza* István lép a kabinetbe belügyminiszternek. Ugy az alelnök, mint az elnök, a legszigorúbban kezeli a házszabályokat és szükség esetén a mentelmi bizottság közbejöttével kizárnak egyes renitens képviselőket, kiket a kizárás tartamára a rendőrség nem bocsát be a Házba. Ha így a parlamenti rend nem áll helyre, jön az elnapolás és a feloszlítás.

Budapestről érkezett jelentések szerint Széll Kálmán, sőt Fejérváry miniszter is elleneznek ezt az eljárást, sőt azt írják a külügyi kormány egyik tagjának, hogy *Széll* Kálmán egyenesen ki fogja jelenteni, hogy ezek a rendszabályok a *szabadalevű párt bomlását vonnák maga után* és nem vezetnének célra, mert a kormány kisebbségbe jutna és akkor ugyanis le kellene mondania; míg ellenben, ha most lemond, a béke minden erőszakos

bérházát. Röviddel azután hazaküldte a feleségét édesanyjához, az orvos ajánlatára, ki a sápadt, vézna gyerekeknek ajánlotta az illatos, balzsamos falusi levegőt. És a kis Böske már pajtásként játszadozott az udvaros fiaeskájával, viruló arczára kiült az egészség, mikor a hivatalos közeg aktát kézbesített. Margit futotta végig először és ájultan rogyott össze. Az az irás férjének, ellene beadott válókeresete volt.

Azóta nem tért többé vissza hozzá.

Csak tavaly, néhány órára, mikor a legfelsőbb ítélőbiróság a törvényt kimondta, melynek értelmében őket örökre elválasztja egymástól és a házasságukból született gyermekeket az ő gondjaira bízta. A mosolygó, babaarcu Böske, a ki szakasztott olyan mint az anyja, csak szeméi oly gyilkos feketék mint Hidvéghy.

A fázós, hideg téli délután is a szabadon játszik. Pajkosan futkároz a többi gyermekekkel és csengő hangján nagyokat kaczag, ha valamelyik megelőzi. Apró gyomrocskója korog az éhségtől és befelé szalad. A mint anyját meglátja, kinek halvány arcán még gördülnek a könnyek, hirtelen elszontyolodik és nevető kedve sírásra fordul. Merően szeme közé néz az édes anyának, aztán felkapaszkodik térdére és keblére borulva, keservesen zokogni kezd.

Margit megkönnyebbülten sóhajt fel és gyermekét forrón magához szorítva halkán suttozja:

— Csak te maradtál meg nekem. Az apád elszakadt szívtől. De hiszen te az övé is vagy

rendszabály nélkül helyreállt és hosszú időre biztosítható.

Itteni beavatott körökben azt hiszik, hogy a tanács most okvetlen meghozza a döntést; sőt azt is biztosra veszik, hogy akár a háboru, akár a béke mellett határoz a tanács, a *Bánffy-kabinet okvetlenül távozik*. Hogy Fejérváry vagy Széll lesz-e Bánffy utódja, az attól függ, hogy a korona a háborus vagy a békés irány felé fog-e hajolni. Valószínű, hogy a korona a béke és Széll Kálmán miniszterelnöksége mellett fog állást foglalni és hogy a jövő héten, de lehet, hogy még előbb is nyilvánvaló és tiszta lesz a helyzet.

Miniszterek a király előtt.

Bécsből távirják a »Bud. Tud.«-nak: A tegnapi és a mai nap folyamán ide érkezett magyar miniszterek ma délelőtt *Széchenyi* Manó gróf ő felsége személye körüli miniszterrel és *Kállay* Béni közös pénzügyminiszterrel értekeztek. Fel 10 órakor ő Felsége *Fejérváry* Géza báró tábornagynagy, honvédelmi minisztert magánkihallgatáson fogadta. Egy órával később megjelent a Hofburgban Széll Kálmán v. b. t. tanácsos, orsz. képviselő, akit ő Felsége szintén kihallgatáson fogadott. 12 óra felé *Lukács* László pénzügyminisztert és 1 óra felé *Bánffy* Dezső báró miniszterelnököt fogadta a király magánkihallgatáson. Mindezek a kihallgatások a magyarországi parlamenti helyzet sanálására vonatkozó előterjesztésekkel függnek össze.

A magyar miniszterek Bécsben.

Bécs, február 15. (Saját tud. táv.) A magyar miniszterek és Széll Kálmán ma reggel, illetőleg már tegnap este ide érkeztek és a mai délelőtt folyamán jelentkeztek a Hofburgba. Ő Felsége először, még pedig már 10 órakor, báró *Fejérváry*-t fogadta, 11 órakor Széll Kálmán, röviddel 12 előtt *Lukács* László miniszterrel és végül báró *Bánffy* Dezső miniszterelnököt, kinek kihallgatása jelen pillanatban még tart és előreláthatólag csak két óra felé fog véget érni. A kihallgatások után korona-tanács lesz, melyet azonban — ha az egyes kihallgatások ő Felségét kimerítenék — estefelé vagy csak holnap reggel tartatnak meg. Az eddigi kihallgatásokról hírliek, hogy a miniszterek egyenként bejelentették, hogy ők újabbat nem tudnak és hogy *akár jobbra akár balra véget kell vetni a kétséges helyzetnek*. Ugyanezt mondta Széll Kálmán is. Az tehát bizonyos, hogy döntés lesz. Az itteni politikusok egy töredéke azt hiszi, hogy a király mégis kapacitálható lesz Bánffy kényszer rendszabályai számára, míg a tulnyomó többség biztosra veszi, hogy a király meg fogja értetni Bánffyval, hogy távozásának ideje elérkezett. Biztosra veszik, hogy a ma kihallgatott államférfiak valamelyike megbízást kap az új kabinet alakítására. Melyik? Az a koronatanács eredményétől függ. A magyar kormány lemondását illetőleg az új kormány alakulását nyomban a *Thun* kormány lemondása és a *nyelverendetek visszavonása* fogja követni.

A béketárgyalások.

A kormánypártnak tegnap adott válaszában lényegileg a következők állanak:

1. A kormány a béke legfőbb feltételül tekinti az *indemnitynek* báró Bánffy részére való megszavazását és a házszabályoknak az elnöki jogkör kiterjesztésével való módosítását. Más kérdésekben s általában az egész válasz hangjában engedékeny s egyes részleteikben közlekedést jelent.

2. A válasz a kuriai bíraskodás és házszabályrevízió közti junktimra sem fektet nagy súlyt. A junktim aképen keletkezett volt, hogy az ellenzék egyik üzenetében azt mondta, hogy minél több ellenzéki kívánságot vesz fel a kormány a kuriai bíraskodásról szóló javaslatba, annál több módosításhoz járul hozzá a házszabályok kérdésében. Ha tehát ugy a kuriai bíraskodás tervezetében, mint a házszabályok módosításában egyetértő megállapodás létesül, a junktim önmagától elesik.

3. Arra a kérdésre, hogy vajjon adhat-e a lelépő kormány biztosítást arra, hogy a béke feltételekben megállapított reformok létesítése előtt a képviselőházat nem oszlatják föl, a válaszban a kormány arra az álláspontra utal, hogy a mostani kormány a jövő kormány nevében kijelentéseket nem tehet, de miután az új kormány a megegyezést ratifikáció pártból kerül ki, ez biztosítékul szogál a megállapodások végrehajtására.

A kormány követelése a házszabály revízió tárgyában a következőkben foglalhatók össze:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésénél ne lehessen végtelen vita, sem névszerinti szavazás.
2. Ugyanez áll a napirend előtti felszólalásoknál és házszabályokhoz való szólásnál.
3. Szavazást más napra ne lehessen halasztani.
4. Az elnököt diskreczionális joggal kell felruházni a kizárások tárgyában.
5. A kizárásnak legyen sankciója. (Karhatalom.)

Szóval a kormány mindenben enged, csak az indemnityben és a karhatalomban nem; de éppen ugy tesz az ellenzék is, úgy, hogy az újabb válasszal, melyet a dissidensek ma délelőtt 11 órakor a képviselőházban az ellenzék megbízottjainak átadták, a helyzet mit sem változott. A békekonzferenciájával — ha ugyan még olyanannak mondható — párhuzamosan folyik Bécsben a koronatanács, melynek annál inkább döntenie kell, mivel a fentebbi pontokra nézve a pártok megegyezése alig várható.

A hevesi felirat Zemplénmegyében.

Zalavármegye *Jankovich* László gróf főispán elnöklete alatt tegnap tartott közgyűlésén vette tárgyalás alá az ismeretes hevesmegyei átiratot. A közgyűlés előbb Debreczen város kormánypártoló feliratával végzett rövidesen, egyszerűen tudomásul vevén azt. A hevesmegyei átiratra vonatkozólag pedig Bogyay Máté bizottsági tagnak a következő javaslatát fogadta el:

Zalavármegye közönsége Hevesvármegye átiratát melegen üdvözli, tekintettel azonban az országgyűlési pártok részéről kiküldött képviselők által folyamatban levő béketárgyalásokra, addig, míg azok véglegesen befejezve nem lesznek, határozatát ennek kimenetelétől teszi függővé s azon esetben, ha azok a várt kedvező sikert nem eredményeznek: a megye közönsége fentartja azon törvény által biztosított jogát, hogy egy rendkívüli közgyűlés összehívása által, melynek kizárólagos tárgya a hevesmegyei átirat tárgyában hozandó döntés lenne, — fogja álláspontját kifejezni.

Egy főúr és az ex-lex.

Hódmező-Vásárhelyről jelentik, hogy *Károlyi* István gróf összes uradalmaira rendeletet küldött, melyben meghagyja uradalmi tisztjének, hogy az adókat ne fizessék be mindaddig, míg a törvényen kívüli állapot tart.

A koronatanács.

Budapest, február 15. (Saj. tud. táv.) Bánffy báró kihallgatása után megtartott a minisztertanács a király elnöklei alatt, mely 3 órákor ért véget. A tanácskozáson Széll Kálmán nem vett részt.

A tanácskozások eredményéről semmi pozitív értesülés nem érkezett. A bécsi lapok állításai pedig igen valószínűtlenül hangzanak. Ezek szerint a miniszterelnök felhatalmazást fog kapni a legerélyesebb rendszabályokra, hogy az oppositót teljesen elfojtsa a magyar parlamentben.

A fővárosi esti lapok egészen enyhébb hírokat pengetnek a bécsinél.

Az »Esti Ujság« szerint a király elfogadta a miniszterelnök lemondását.

A »Magyarország« ettől eltérőleg és ez valószínűbb is — azt állítja, hogy a döntés elodáztatott addig, míg a kormány délután meg nem kapja az ellenzék választát.

Széll Kálmán nyilatkozata.

Budapest, február 15. (Saj. tud. táv.) Széll Kálmán egy újságíró előtt a következő nagyfotosságu kijelentést tette a döntésről:

Ha Bánffy báró miniszterelnök nem kapja meg az ellenzékétől az indemnitást, úgy el fog bocsáttatni anélkül is és azután kinevezi a király az új kabinet elnökét.

Hazafelé.

Bécs, február 15. (Saját tud. táv.) Bánffy miniszterelnök ma este indul vissza Budapestre, míg miniszterfarsai és Széll Kálmán csak holnap reggel fognak hazautazni.

Ultimátum az ellenzékhez.

Budapest, február 15. (Saj. tud. táv.) A »B. H.« bécsi tudósítója szerint a király nem fogadta el Bánffy br. felosztási tervét és csak egy, az ellenzékhez intézendő ultimátum tervét acceptálta, mely a miniszterelnöknek a látszat megmentésére való. A miniszterelnök pénteken a clubban bejelenti lemondását.

A fuzió.

Budapest, február 15. (Saj. tud. táv.) A fuzió ügye mind nagyobb tért kezd hódítani a politikusok gondolkörében s annak legőszintébb óhajtója maga Széll Kálmán, ki az ügyet s annak véghezvitelét kezébe veszi.

Bécsi hang a válságról.

Budapest, febr. 15. (Saj. tud. táv.) A »N. Fr. Pr.« a magyar kormányválságról írva azt hangsúlyozza, hogy ez koránt sincs megoldva és hogy az csak a jövő hét elejére várható.

Az általános választói jog.

Az »universelle suffrage« ismét kísért mint minden politikai alakulásnál s most midőn az ellenzék a béke feltételeül tüzte ki a választói jog kitejesztését. Nem lesz tehát érdektelen ez alkalommal dr. Franciscy Lajos theologiai tanárnak a Szt. István társulat irodalmi osztályának ülésén felolvasott »Az általános választói jog« című értekezéséből egy részletet közölni, a mely az adófizetés, mint a választói jog egyik alap feltételéről szól.

A választói jog gyakorlására az egyik mellékül adófizetést jelöljük meg.

A teherviselésnek legegységesebb alakja az adófizetés. Olyan módja ez a teherviselési kötelezettségnek, mely mindenkinek megfelel, aki az államban él és nem munkaképtelen koldus. Katonai szolgálatra például az állam minden polgára nem alkalmas, de adót fizethet mindenki, akinek életfentartást biztosító birtoka vagy keresete van.

Mivel mi a választói jognak minél szélesebb kiterjesztését óhajtuk, oly adóalapot, cenzust veszünk fel, melynek méltányosságához — úgy hisszük — gáncs nem férhet.

Ezen alap meghatározásánál külön tekintjük a vagyonos és külön a nem vagyonos osztályokat. S vagyonnak vesszük itt az ingatlan és ingó birtokot egyaránt, tehát — például — a tőkepénzt, marhaállományt, az összes árucikkeket stb., és ahhoz, hogy valakit ebbe az osztályba sorozzunk, a vagyonbírásnak olyan mértékét állapítjuk meg, mely elegendő az élet fenntartásához. Aki tehát a földtől kapja jövedelmét, pénztől, kereskedéstől és kizárólag ebből a jövedelemből él, azt a vagyonos emberek közé számítjuk.

Ennek az osztálynak a választói jogát nem köthetjük bizonyos adóösszeghez, mert az általános választói jog elve kizárja azt, hogy e jog gyakorlását a tényleges adóösszeg vagy — ami egyre megy — a vagyon és jövedelem mértéke szerint határozzuk meg, hiszen az általános választói jog épen azon korlátok lerontására törekszik, melyeket a vagyonkülönbség állított fel a polgár és polgár között. Azt mondjuk tehát, hogy minden polgár, aki ingó vagy ingatlan vagyonnal bír, e vagyonból él és e ezimen adót fizet, birjon választói joggal, tekintet nélkül a fizetett adó magasságára.

Ennek az elvnek méltányossága abból tűnik ki, hogy az állampolgár, közösség kapcsán minden magánvagyon erkölcsi értelemben közvagyon, amennyiben a nemzeti társadalom erejét gyarapítja és a közgazdaság emelésére szolgál. Ennélfogva a polgár, aki vagyonát megbecsüli, hiven és lelkiismeretesen gondozza, megőrzi és gyermekeire át-származtatja, nemcsak magának használ és övének, hanem mindazoknak, kikkel polgári közösségben él. E tekintetben pedig valóban nagyon hiánytalan dolog volna különbséget tenni gazdagabb és szegényebb, vagyonosabb és kevésbé vagyonos polgár között, mert habár a gazdagabb magában véve és közvetlenül többet fizet az államnak — a mi különben kötelessége is, mert többje van — de nem fizet többet, mint amennyit a szegényebb a maga módja és tehetsége szerint fizet. Erköletesileg érdekeik egyenlők, méltányos azért, hogy a jogaik is egyenlők legyenek.

Ki tudná eldönteni, hogy a természet háztartásában mi hasznosabb, az erősebb vagy a harmatepesebb-e? Csak az bizonyos, hogy nélkülözhetetlen mindkettő. Ugyanez áll a nemzet háztartásában a gazdagabb és szegényebb polgárok vagyonáról; az is ez is egyaránt nélkülözhetetlen.

A nemvagyonos osztályokhoz azokat sorozzuk, kik fizetéséből, bérből vagy napszámból élnek, úgy mint a tisztviselőket, a szolgálati viszonyban levőket és napszamosokat. Ezek közül csak a szolgálati viszonyban levőket; a cselédeket, szolgákat, közrendőri közegeket, általában bármintó kis szolgálatot teljesítő egyéneket tartjuk kizárandóknak a választói jogból. Még pedig azért, mert a legnagyobb polgárt szabadság mellett sem lehet feltételezni, hogy ezek kenyéradó uraikkal eltenkező irányban gyakorolják jogukat; ez emberileg a lehetetlenséggel határos. Ha mégis megtörténnék, hisszük, méregesebb volna ez, mely a szolgálati viszonyok felbomlására vezetne. Arra pedig, hogy meggyőződésük ellenére tegyék azt, amit az uraik, nem szabad nekik alkalmat szolgáltatni. Ugy az ő egvéni javuk, mint a közérdek szempontja követelt, hogy a míg a szolgálati idejük tart, politikai jogokat ne gyakoroljanak.

A rendőri közegeknél ezenkívül még az a szempont is követeli a választói jog szüntetését, hogy nekik épen akkor, midőn a polgárok ezen jogukat gyakorolják, olyan szolgálatot kell teljesíteniök, mely ha nem pártatlan, a közszabadságot a legkomolyabban veszélyezteteli. Már pedig nem lehetne tőlük pártatlan szolgálatot várni, ha ők a politikai életben tényleges részt vennének. Itt mi csak a közrendőri közegeket foglaltuk a rendőrközegek nevezete alá, de ki kell terjesztetni az elvet a rendőrtisztviselőkre is. Ezek magasabb műveltségűek és kedvezőbb társadalmi helyzetűeknél fogva, melyet minősítésük többoldalúsága biztosít nekik, nem állanak olyan függő viszonyban fejjebbvalóikkal, mint a közrendőrök, de

mivel ők a karhatalom végrehajtói, ha politikai törekvések által vezéreltetnének, a kezükbe letett hatalmat nem a közrend érdekében használnák fel, hanem kizsákmányolnák azt polgártársaik pártállása ellen.

A többiekre nézve, kik a szolgálkon és a rendőri közegeken kívül a nem vagyonos osztályokhoz tartoznak, az évi jövedelemnek egy igen kis százalékat vesszük fel adó alapul s ehhez kötjük a választói jogot. Legyen ez a százalék egy és fél (1 1/2), akkor gondoljuk, a legszerényebb fizetésű tisztviselőre és a kedvezőtlenebb kereseti viszonyok között élő napszamosra nézve is lehetővé tettük a politikai jogok gyakorlását, a nélkül, hogy a jogok ellenértéke gyanánt súlyos áldozatokat kellene tőlük követelni.

Az évi fizetés- vagy keresetnek legalább 1 1/2 százalékkal való megadóztatása azért látszik szükségesnek, mert átlagos fizetés- vagy kereset-alapnak kis összeget kell fölvennünk, a mi pénzürtékünk szerint körülbelül 150 frtot, mivel legalább ennyit kell keresnie a napszamosnak, hogy megélhessen és kedvezőtlen viszonyok között nem is keres többet. Ennélfogva ha ezen osztályok megadóztatásával egy és fél (1 1/2) százaléknál nagyobb egységet vennénk föl, érzékeny, mondhatni súlyos terhet róvnánk rájuk; ha kissbbet, adójuk oly csekély összeget tenne ki, melyet, tekintve az állam ropant szükségleteit, komoly állami adóterhek nem lehetne veeni. Már pedig egyik alapelvünknek jelentettük ki azt a tételt, hogy csak az birhat politikai jogokat ki az állami teherviselésben részt vesz. A jogosnál alacsonyabban szállítanók le ennek az elvnek értékét, ha minden csekélységet az állami teherviselés fogalma alá soroznánk.

Okát adjuk még annak, hogy midőn mi a vagyonos osztályoknál sem a jövedelem alapot, sem az adóegységet nem határoztuk meg, hanem általánosságban csak annyit mondtunk, hogy egyszóval minden állampolgár, a ki ingó vagy ingatlan vagyonából él és adót fizet, birjon választói joggal tekintet nélkül a fizetett adó magasságára, ugyanakkor a nem vagyonos osztályoknál ugy jövedelem alapot, mint adóegységet követelünk. Ennek a nyitja abban keresendő, hogy a vagyonos osztályoknál, ha igazságos az adójuk, soha sem fordul elő az az eset, hogy csak elegendő csekélységgel járulnának az állam terheinek viseléséhez. Azért náluk az adófizetés elve mint egyik alapföllétele a politikai jogok bírásának, az alkalmazásban soha sem veszítheti el jelentőségét.

UJDONSÁGOK.**TAJÉKOZTATO.**

Február 26. A Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése.

* A szinügyi bizottság megalakulása. Nagyvárad város szinügyi szakbizottságát alakuló ülésre hivta össze dr. Bulyovszky József polgárnagy. Az ülésen megjelentek: dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály, Huzella Gyula, Stark Gyula, Mihelfi Adolf, Farkas Izidor, dr. Moskovits József és Szüts Dezső jegyző. Elnök polgármester felhívására a szinügyi bizottság elnökévé továbbra is dr. Hoványi Géza választott meg. Ezenkívül helyettes elnöké Mezey Mihály, jegyzővé dr. Várady Zsigmond, helyettes jegyzővé dr. Dési Géza lett megválasztva, mire dr. Hoványi Géza elnök a szinügyi bizottságot megalakítottnak jelentette ki. — Ezután a színházépítéséről beszélgettek. A polgármester kijelentette, hogy a közgyűlésnek a Bazár-szoros kiszélesítésére és ezzel kapcsolatban a színház építésére vonatkozó határozata köti a városi tanácsot s ezen határozatnak érvényt óhajtanak szerezni. Azt hiszi, hogy nem lesz semmi akadály. Legfeljebb ha a közgyűlés nem mondaná ki, hogy az ingatlanokat birtokba veszi, akkor a régi, nagypiaczi terv kerülne kivételre. A sürgősség kérdésében pár nap mulva határoz a miniszter. A polgármester nem osztja azokat az aggályokat, amiket egyesek a Bazár-szoros kisajátítása ellen felhoznak. A kiváló szakemberekből álló műszaki tanács tagjai, midőn a tervezeteket felül-

birálták, azt a városra nézve előnyösnek, a város fejlődésére rendkívül alkalmasnak jelentették ki s éppen nem osztották azokat az aggályokat, amik több oldalról fölhangzottak. A Bazár-szoros ügye különben komplikálódott azzal, hogy a miniszter csak a Bazár-szoros kiszélesítése esetére engedti miszerint a villamos vasut a Fő-utcán egész a Bémer-térre kiépíttessék. Ezt már akkor is kikötötte a kereskedelmi miniszter, mikor a Kisbaári Kiss Ferencnek a tervezett villamos vasutra a Fő-utcán csak az Orsolya-zárda épületéig engedte meg, s a további kiterjesztést az utca szűk volta miatt tagadta meg a miniszter.

* **A főreáliskola viz- és gázvezetéke.** Egy negyedmilliót áldozott Nagyváradi városa arra, hogy monumentális palotát emeljen a főreáliskola számára. Ez a nagyon is számba vehető áldozat még mindig nem elég. A kultuszminiszter leírt Nagyváradi városához s ebben kifogásolja, hogy a város még mindig nem rendezte a reáliskola környékét s a viz- és gázvezetékét nem rendezte be a természetani szertárba és az igazgató lakásába. Ezek pótlására sürgősen felhívta a várost, annál is inkább, mert a költséges berendezést már úgy is átvállalta város terhéről a miniszter.

* **III. aljegyzői állás a városnál.** Nagyváradi város tanácsában ismét felmerült a III. aljegyzői állás rendszeresítésének az eszméje. Mivel most a fogalmazóvá megválasztott Eleméry Ferenc továbbra is az adóügyosztálynál lesz beosztva, a gazdasági tanácsos mellé szükséges egy fogalmazó, azonkívül egy gyakornoki állás is megüresedett az Eleméry megválasztása által. A két állás után évi 1400 frt jár. A tanács elvben elfogadta, hogy a két állás helyett 1000 frt díjazással egy III. oszt. aljegyzői állás rendszeresítését proponálják. Ez a dolog még az állandó választmány elé kerül s csak ennek határozata után terjesztik be a közgyűléshez.

* **Majláth püspök és Pázmándy.** Mint Kolozsvárról tudósítónk távirja M a j l á t h József gróf erdélyi püspököt a tegnapi nap folyamán meglátogatta P á z m á n d y Dénes, ki mint a kolozsvári II. választó kerület függetlenségi képviselőjelöltje jelenleg Kolozsvárt tartózkodik. A püspök a látogatást viszonzta Pázmándy szállásán még ugyanazon napon. A választás pénteken fog végbe menni.

* **Kinevezés.** A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe Benkő Ernő végzett joghallgatót díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **A premontrei rend gyászja.** Mély részvétellel értesülünk a jászóvári premontrei kanonok-rend gyászáról, mely egyik kiváló érdemes tagjának elhunytával érte. *Schmidt* Kálmán Endre e hó 11-én Jászón meghalt. A kiváló jeles egyházi férfiú egyforma ügybuzgalommal szolgálta egy hosszú életen keresztül egyházát, hazáját, a közoktatás ügyét. Mint ifju, oda állott a diákok közé, a magyar haza védelmére. Később belépett a premontrei-rendbe s a rend gimnásiumaiban fejtett ki sikeres munkát. Pár évig a nagyváradi főgimnásiumban is tanított. Temetése hétfőn ment végbe. A premontrei rend a következő jelentésben tudatta gyászát:

A premontrei kanonokok jászóvári konventje az egész Rend nevében fájdalmas szívvel tudatja, hogy szeretett rendtársa főtisztelendő *Schmidt Kálmán Endre*, érdemeitől főgimnáziumi rendes tanár, tisztelbeli rendnagy, az eperjesi görög szertartású róm. kath. szentszék ülnöke, 1848-ik évi honvéd, folyó évi február hó 11-én d. u. 4 órakor, tüdővízenyőben, a haldoklók szentségeinek áhitatos felvétele után az Urban alhunyt. A kedves halott hült tetemeit a jászóvári székesegyházból f. hó 13-án d. e. féltizenegy órakor temették el a Rend sirkertjébe

örök nyugalomra. Az Istenben boldogult 1827. évi október hó 14-én született Szepesmegye Podolin városában. 1851 évi november hó 1-én lépett a Rendbe, szerzetesi fogadalmat 1853-ik év szeptember hó 8-án tett s áldozópappá 1854-ik év június hó 11-én szenteltetett föl. 1853—1886. a rozsnói, eperjesi, nagyváradi, majd a kassai kath. főgimnáziumnak volt köztisztviselője és szeretetben álló tanára. 1886-tól a kassai prémontrei kanonokok székházának volt másodfőnöke, lelkiatyja s templomgondnok, 1893-tól a jászóvári konvent tagjai Kelt Jászóvárában, 1899. évi február hó 11-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Az ideai ujonczozáshoz** 1878. évi születésű és nagyváradi illetőségű I. k. o. hadkötelesek részéről a sorshuzás f. évi február hó 19-ik napján, (vasárnap) reggeli 9 órakor a kis város-háza sorozó-termében (Olaszi, Széchenyi szállodával szemben) fog megtartatni, amelyen való megjelenésre az illető hadkötelesek szülei vagy gyámjuk felhivatnak.

* **A járványkórház sorsa.** Nagyváradi város felterjesztést intézett a honvédelmi miniszterhez, hogy hajlandó a hadapródiskolával szemben levő volt járványkórházat megfelelő feltételek mellett átadni honvéd-kórházi czélokra. A miniszter most értesíti Nagyváradi városát, hogy a város ajánlatát nem veheti figyelembe. Felmerült különben az az eszme, hogy a volt járványkórház helyiségeit átvonulások alkalmával és nagy gyakorlatok idején katonai beszállásokra használják. Ezt az ügyet kiadták Darvassy Lajos v. tanácsnoknak.

* **Városok értekezlete.** A házbéradó eltörlése, illetve az igazságosabb házosztályadó behozatala tárgyában Nagyváradi város törvényhatósága dr. *Molnár* Imre, dr. *Hoványi* Gyula, dr. *Sarkadi* Lajos, *Mihelty* Adolf, dr. *Berkovits* Ferenc tagokból bizottságot küldött ki, hogy a többi városokkal együttesen állapítsák meg az akezió módoszatait. A kiküldött bizottság felkérte dr. *Bulyovszky* József polgármestert, hogy a hasonló viszony között levő városokat egy közös értekezletre hívja meg Nagyváradra.

* **A vámjövedelem felosztása.** A vámjövedelemről készített múlt évi számadást a miniszter jóváhagyta. A számadások szerint a múlt évi nyers bevétel 165,279 kor. 45 fillér. Ebből levonva a meghatározott 140,000 kor. összeget, a tiszta jövedelem 25279 frt 45 fillér. A szabályok értelmében ez összegnek 8 százalékat a vámszemélyzet között osztják ki jutalomképen. Kiosztásra 2022 frt 36 kr. kerül.

* **Az Egyetértés új kezében.** Az »Egyetértés« fővárosi lap megilletődve és rokonszenves sorok kíséretében tudatja, hogy *Csávolszky* Lajos e lap eddigi tulajdonosa és felelős szerkesztője végleg megvált a szerkesztőségétől és a lap felelős szerkesztését *Dienes* Márton vette át.

* **Hunyady szobor művésze.** *Tóth* István fiatal szobrász, aki a nagyváradi Szent-László szobor sikerült munkája révén lett ösmert, már eddig is igen szép alkotásokat létesített az utóbbi pár évben. Nagyváradon az ő alkotó művészetét dícséri meg a Szaniszló püspök szobra, *Iványi* Ödön dombor képe, a l. sz. székesegyház remek kararai márvány föltára, Szombathelyen *Berzsenyi* szobra. Mint értesülünk, a kiváló fiatal művészt most újabb kitüntetés érte. Minden ajánlat beadása nélkül *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter felajánlotta, hogy a király ő Felsege által emelendő tíz szobor közül Hunyady János szobrát készítse el. Az ajánlatot természetesen a legnagyobb örömmel fogadta a művész. *Tóth* István szobrász különben már tanulmányokat tesz a *Szaecsvay* szoborra, melyet megbízás esetén teljes ambícióval készítené el.

* **Vegyvizsgáló intézet Nagyváradon.** Dr. *Berkovics* Ferenc törvényhatósági tag — mint említettük — nem régen indítványt adott be Nagyváradi városához, amelyben kifejtette, hogy a város egyelőre csak vegyvizsgáló állomás felállítását kéri a minisztertől, olykép

hogy az a nagyváradi állami főreáliskolában, *Potássy* János vezetése alatt állíttassék fel, az intézet laboratoriumi szereinek felhasználása mellett. A bakteriologiai intézet felállítását pedig hagyják jobb időkre, mivel ennek szorgalmazása csak késlelteti a vegyvizsgáló állomás felállítását. Nagyváradi város tanácsa foglalkozván az indítvánnyal, elhatározta, hogy annak értelmében felir a kultuszminiszterhez

* **Diszes temetés.** Nagy gyászpompával, előkelő közönség részvéte mellett helyezték örök nyugalomra néhai *Solyom* Fekete *Lőrinczné* hült tetemei. A nagyközönség soraiban ott voltak: dr. *Bulyovszky* József polgármester, *Hegyesi* Márton, *Szűcs* István, *Böszörményi* Géza, *Jerzák* István, *Miskolczy* György stb. A gyászszertartást *Dencs* János tb. kanonok végezte segédlettel, mely után a gyászmenet kivonult az olaszi temetőbe. A diszes temetést *Gernán* Károly »Kegyelet« első nagyváradi keresztény temetkezési intézete rendezte nagy pontossággal.

* **A házak számozása.** Tudvalevőleg az utcák új elnevezését az tette sürgőssé, hogy végre valahára a házak helyes számozását keresztül vihessék s megszűnjék az eddigi állapot, amely ugy az idegenekre, mint a különféle kézbesítésekre nézve sok nehézséget okozott. A városi tanács megbizta *Busch* Dávid főmérnököt, hogy az adóhivatal közbejöttével készítsen a házak számozására nézve tervezetet.

* **Potya lakoma.** Hajnalodott. Pécs város utcáin négy alak botorkált hangosan énekelve. A *Nepomuk*-utca sarkán *Cvibak* Sándor szatócs épen boltját nyitotta ki, a mikor a hajnali sétálók oda értek.

— Pompás dolog, menjünk reggelizni! — mondja az egyik és a vig czimborák betértek a boltcskában.

A szatócs gyanakodva nézte a társaságot, mert *Polya* Józsefet, a kompánia egyik tagját nagyon jól ismerte. Városszerte ösmert verekedő ő kelme, a ki csak most nem régebben került ki a kórházból, a hova szintén egy verekedés következményei miatt került. Most azonban nem verekedni, hanem reggelizni akart társaival együtt. Szalonnát, pálinkát szívtart rendelték és jóízűen lakomáztak. A szívtart is már végig szívták, a mikor az egyik kiugrott a boltból és futásnak eredt.

— Hová szaladsz pajtás? — kiáltott a második és utána szaladt.

— Hohó, nem szaladtok elinnen fizetés nélkül, én visszahozlak benneteket, — kiáltott a harmadik s már kint volt az utcán.

— Hát engem itt akartok hagyni? — szölt *Polya* József, és a szatócs maga maradt boltjában. Az egész dolog oly gyorsan történt, hogy a becsapott kereskedő csak akkor vette észre a szökést, a mikor a jómadarak már árkon-bokron tul voltak.

* **Helyreigazításul.** Tegnapi számunkban »Egy lelkész temetése« című újdonságunkban hiba csuszott be, a mennyiben néh. Erdélyi Pál székelyteleki gör. kath. lelkész temetése alkalmával a temetési szertartást nem *Juhász* kanonok, hanem *Botta* Sámuel gyiresi gör. kath. esperes lelkész végezte.

* **A Duna áradása.** A földmívelési miniszteriumhoz érkezett jelentések szerint a Duna tegnap óta rohamosan árad az egész vonalon. Tegnap óta a víz Budapesten 31 centiméterrel emelkedett.

* **Mi történik Apanagyfaluban?** Apanagyfaluban a miniszterelnök falusi otthonában sürgőforog az udvari népség. Meszelnek, festenek, kár-pitoznak, parketteznek. Bntorkészítők érkeznek szállományokkal, ládák érkeznek különböző berendezési tárgyakka. Ezeket izléssel rakják, rendezik, a kegyelmes ur falusi otthonában, hova már a napokban, mint a személyzet reméli, meg fog érkezni, mint végleg nyugalomba vonult miniszterelnök. Bántfy itt óhajtja kipihenni a fáradalmakat a politika súlyos küzdelmei után. Ide vonul nevével esőpp kis leányával a kis *Dorikával*, a ki egyedül képvisel egy sugárnyi idylt a miniszterelnöki székben eltöltött évek komor napjai között.

* **Tolvaj leányok.** Tegnap ismét feljelentés érkezett a várad-velencei állomásról a rend-

örtséghez, amelynek következtében a rendőrség még tegnap letartóztatott öt 12—16 éves leányt, akik deczembertől kezdve a várad-velencei álmásról szemet loptak. A rendőrség a leányokat letartóztatta s a dolgot áttette az ügyészséghez.

* **Kedves társaság.** A számottevő táncvígalmak, estélyek, bálok s más mulatságok lezajlottak immár nemcsak nálunk, hanem a nagy világ városban Párisban is, a mit az is bizonyít, hogy a párisi városház termének, mely a legnagyobb tánczterem Párisban, a bérlője statisztikát készített mindazon dolgokról, melyek a farsang folyamán elfogytak. Az itt lefolyó bálok ugyan nem mondhatók valami finomaknak, de hogy nem csak a tömérdek tézstanemiek semmisüljenek meg s nemcsak champagner-üvegek nyaka törjék szét hihetetlen számban, hanem még tányérok csészék és más edényfélék is eltűnjenek a bál után, ez egészen új. Mint ismeretlen uton-módon eltűnt dolgokat felszámítottak ugyanis 367 csészét, 29 tálcát, 74 kanalat, 200 tálát, sok üveget és — egy széket. Minden holmit az azonban — a széket nem is gondolva, melynek szinte csudálatos a vendégek ruhájok alá rejtve alig vihették el mind, hanem talán a champagner üvegek eltörése után a fentiek is — eltörték.

* **Pusztuló kertek.** A mióta a déli gyümölcs olesóságánál fogva annyira elárasztotta a magyar piacot, országszerte nagy pusztulást visznek véghez a gazdák a gyümölcsösökben. Kivágják a legszebb, legterebélyesebb fákat, mert nem fizetődik már a gondozása. Inkább eladják jó áron az iparosoknak, ha ugyan nem pazarolják el egyenesen a tüzelésre. Ez a ritkább eset, rendesen van rá jó vevő. Az alma fája különösen a mechanikusok által kerestetik, kitűnően alkalmas finom esztergályos munkákra, gépkerekek, malomkerekekhez. A körte fája jóság és tartósságra jelentékenyen az almafa mögött áll, de egy kiváló jó tulajdonsága van, az, hogy: »nem vetődik meg«, azaz nem görbül meg a levegőn, mint másféle fanemek, azért rajztáblák, rajzeszközök készítésénél igen értékes. Páczolva ébenfa utánzatra alkalmazzák. A birs fája keménysége miatt finomabb asztalosmunkákra igen alkalmas. A cseresznyefa mahagonfa-utánzatra használtatik az asztalosok által, kik igen jól fizetik azt. Szilvafát technikai eszközök készítésénél alkalmazzák. Őszi barackfa finom asztalosmunkáknál igen keresett. Diófa, mint tudva van, finom butorok készítésénél használtatik fel, jelenleg nagy mértékben puskaagyak készítésénél alkalmazzák. No meg koporsóra, amint azt a nóta mondja. Csak aztán később meg ne bánják a kertészkedők ezt a gondatlan fapusztulást!

* **Kirabolt asszony.** Rozenberg Mór né kert-utcai lakását tegnap hajnalban kirabolták s elvitték onnan sok fehéreműt. A rendőrség nyomoz, ez idő szerint még eredménytelenül. A kár tetemes.

IRODALOM

— **„A vármegyei központi gyámpénztárak váratlan pénztárvizsgálati szabályrendelete»** ezim alatt egy aktuális cikk jelent meg a »Magyar Közigazgatás« című szaklapban. — A cikk világos, tömör s mind e mellett felöleli mind azt mi a vizsgálatok lényegére s helyességére vonatkozik. — Irója: **Osváth Lajos** megyei alszámvevő, kinek csak gratulálhatunk a szép munkáért s örömmünkre esik konstatálnunk, hogy hivatalnokaink közt akad, ki farsztó napi munkája mellett is szakit időt ilyen, a közjót előmozdítani hivatott cikkek megírására.

Csak egy korona. Zempléni Árpád, a Magyarország jőnévű tárczaírója »Kis emberek« című elbeszéléseire hirtet előfizetést.

Az ötven krajzáros teoria — írja felhívásában — úgy látszik, bevált. Az 1891-ben megjelent verses könyvem három biadást ért, az 1897-iki meg négyet, Wekerle Sándor pedig ez alapon rendezte a korona valutát. Hanem ezért a honi könyvek még mindig forintokká kerülnek. Én ugyan váltig biztattam összes író szomszédaimat, hogy jó a korona is, ha sok, de még mindig félnek tőle. Igazuk van. Gyakorlat és merészség kell az ilyesméhez. A légtornásznak mindig sikerül a halál-

ugrása, csendes polgárnak meg ugyanazzal a — halál. És jobb is hogy drágák a könyvek, mert így én legalább olesó maradtam koronás kötetekkel. Nehány novellát válogattam össze az új könyvembe. Egyszerű történetek, egyszerű, szegény emberekről. Kis emberek, jó emberek, becsületes emberek. Vajha oly szívesen fogadná a közönség őket, mint verseimet fogadta. A »Kis emberek« nyolcz vagy kilencz iven — verses könyvem formájában, papírján és betűivel — husvétra fog megjelenni. Árak füzve 50 kr, diszkötésben 1 frt 50 kr., postabérmentesen házhoz szállítva. Az előfizetési pénzeket Valter Ernő könyvnyomdájába (VIII Prater-utca 44. szám alá) kérem küldeni, márczius végéig. Budapesten, 1899. február hó. Tisztelettel Zempléni Árpád.

— **Szaicz Leo a katolikus újságírás magyar úttörője.** Irodalmi történeti tanulmány. Irta **Leskő József.** Szaicz Leo eddig kiderített munkáinak jegyzékével. Budapest, 1898. 8-rét, 99 lap, Szerző önnálló kutatások alapján készítette tanulmányát s eme érdemes egyházi írónknak, a toll avatott mesterének a helyét egészen jól jelöli meg irodalom-történetünkben. Eddig írónk legnagyobb részben csak úgy odavetőleg szólnak Szaiczról, ha el is ismerték derekas írói tehetségét. Ebből az értekezésből láthatjuk, hogy Szaicz a mely hű szolgálja volt egyházának, ép oly hű fia volt hazájának is Nyakas, igaz magyar és hű katolikus, aki hazája jussából és egyháza igazából nem engedett semmiféle erőszaknak. E mellett olyan tudományal és jeles írói tulajdonokkal rendelkezett, a melyeket még ellenfelei is kénytelenek voltak elismerni. Mindezeket a szerző élénk magyaros és élvezetes előadásában, számos példával igazolva mutatja be s egyuttal világos képét rajzolja meg azon korbéli irodalmi viszonyainknak és társadalmi állapotainknak is. A csinosa kiállított füzet ára 80 kr. Megjelent a Szt.-István-Társulat tudományos és irodalmi Osztályának kiadásában. Kapható a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28. szám.

— **Népiratkák.** A Szent-István-Társulat népiratkái között ujabbán két füzet látott napvilágot. A 146. számú füzetke címe: A kártya. Irta: Kontor Elek. Úgyesen, élénk tollal megirt elbeszélés, mely a kártyázás szenvedélyének romboló hatását rajzolja. Ára 3 krajzár. — 147. szám: »Kormos Péter gyónása«, vagy: »meg lehet ismerni az igazságot«. Irta Surányi Leó. Szerző világos, szép népies nyelven azt beszéli el, hogy miképen térítette egy fiatal konvertita orvos egyszerű földműves édes atyját a katolikus hitre. Ára 6 krajzár. 148. szám: »Filoxera a magyar nép élet-szölvőjében«. Verseken megirta Horváth Károly, aki a pálinka ivást ostorozza s óva inti e méregtől a magyar népet. Ára 3 krajzár. A 149. számú füzet »Páduai szent Antal életét« beszéli el a magyar nép szívére. Irta Bohner M. András. Most a mikor a paduai esodatevő szent tisztelete oly örvendetesen terjed hazánkban, talán nem is szükséges e füzetre külön felhívni a figyelmet. 150. szám: »Örse néni meséje«, vagy: »Ne engedj az ördögnek«. Érdekes és tanulságos elbeszélés. Irta Bognár Ádám. Ára 4 krajzár. 151. szám: Balga János szomorú nótája, vagy: »Ne higj a káztóknak!«. Irta Károly Ignác. E füzet méltóan sorakozik a Szent-István-Társulat kiadásában már előbb megjelent az ezocializmust kárhoztató füzetekhez. Ára 5 krajzár. 152. szám. »Gerendás Mihály kalandja az arany országban. Irta Hidvéghy Árpád. Jóízűen, kedvesen folyó ismeretterjesztő elbeszélés, mely Gerendás Mihály gazda selmezbányái kalandjait mondja el s látogatását az aranybányában. Ára 8 krajzár. Minden füzet egy-egy sikerült czimképpel van ellátva. E kis néhány krajzáros füzetek értéke nem kiesnylendő, amennyiben hivatva vannak arra, hogy az alsóbb néposztály kezéből a jóval drágább és rémes, sokszor erkölestelen történeteket tartalmazó ponyvatermékeket kiszorítsák. Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

EGYESÜLETEK.

Jogász-egylet Nagyváradon. Évek óta hangoztatják a nagyváradai ügyvédek, bírósági tisztviselők körében egy jogász-egylet létesítésének a szükségét. Ez alkalmas volna, hogy a jog terén működő férfiakat közelebb

hozza egymáshoz. Ugy látszik, végre sikerül a régi eszme megvalósítása. Erre nézve a következő meghívót vettük: A Nagyváradon létesítendő jogász-egylet tárgyában f. évi februárius hó 18-án délután 5 órakor Nagyváradon a törvényszéki palotában (a kir. törvényszék I. sz. polg. tanácstermében I. emelet) tartandó újabb értekezletre, melynek tárgya az alapszabályok megállapítása, — mindazokat, a kik a felhívási ívet aláírták, valamint az egyletiránt érdeklődő jogászokat ezennel meghívom. Kelt Nagyváradon, 1899. év február 14-én. **Ritók Zsigmond,** értekezlet elnök.

Igazságszolgáltatás.

Biró a lelkész ellen.

— Sajtótárgyalás. —

A helybeli esküdtbírósg tegnap tárgyalta a **László Parthinnie** szőlősi (Aradmegye) gör. kath. lelkész sajtóperét, amelyben a vádat a szőlősi községi bíró emelte rágalalmazásért illetve becsületsértés miatt.

László Parthinnie ugyanis az »Arad és Vidék«-ben a mult esztendő elején »Aradások a megyében« czimvel egy közleményt irt, amelyben a szőlősi bíróról **Petkucz György** azt irta, hogy az ellopja a községnek a szénáját s ezenfelül a hogy a községet tönkre teszi.

Ebben az ügyben deczemberben ki volt már tűzve a tárgyalás, amelyet azonban elnapoltak, mert a vádlott a cikkben foglaltakat tanukkal kívánta igazolni. s amennyiben köztisztviselőről volt szó, a törvényszék ezen kérelemnek helyt adott.

A tárgyalás így tegnap lett megtartva.

A tárgyalásról tudósítónk a következőkben számol be:

A sajtóper tárgyául szolgáló cikknek az előzménye az, hogy a bíró és a lelkész régtől kezdve ellenséges viszonyban éltek. A lelkész a bíró egy izben fel is jelentette felettes hatóságának a széna lopásokért, azonban **felmentették.** Ezért azután a lelkész a dolgot a lapban hozta nyilvánosságra.

Az esküdtszék tegnap a következőképen alakult meg:

Élő János, Váradí Mór dr., Stettner István, Sonnenfeld Adolf, Weingertner Andor, Patta Manó, Fleischakker Gyula, Lévy Zsigmond, Kolozsváry Sándor, Schavel Kálmán, Bázár és Kunz Gusztáv.

A tárgyalást **Millye Gyula** vezette, **Fassie Pál** s **Grám Sándor** voltak a tanács tagjai, jegyző **Gyenge Béla.**

A vádlott maga védekezett, a panaszos is jelen volt személyesen, de volt ügyvédje is.

Az esküdtszék megalakulása után a vádlottat hallgatták ki az általános kérdésekre, majd felolvasták a vádlevelet s az inkriminált cikket.

Az elnök az inkriminált cikk után ezt a kérdést intézte a vádlotthoz:

— Mi volt a célja a cikk megírásával?

— A közt szolgálni, s felhívni a feljebbvalók figyelmét a visszaélésekre

A tanukihallgatás következett ezután.

Sztán Konstantin az első tanu, aki azonban az egész dologról nem igen tud, azt ugyan tudja, hogy a községnek veszett el szénája, azonban arról nem tud, hogy ki vitte el.

A második tanu **Borda** Lajos szintén semmit sem tud, még azt sem tudja, hogy széna elveszett.

Az inkriminált cikkben az van állítva, hogy a bíró a község tudta nélkül eladott **Merkuca** Juonnak két boglya szénát.

Delimán György és a következő tanu: **Maczukán** Tódor ezen időben a Merkuca családjei voltak s ők voltak azok, akik a szénát elvitték Merkucahoz.

Ez a két tanu igen terhelően vallott.

Mindketen azt mondják, hogy ők a **gazdájuk parancsára a szénát tényleg elvitték**, s arra a kérdésre, hogy ezt miért nem mondták meg a bíró ellen indított fegyelmi vizsgálat során s miért tagadták ezt, azt felelték,

hogy reájuk parancsoltak, hogy megne merjék mondani, mert felvilágosították őket hogy *esküdniek* ugy sem kell.

Az utolsó tanu *Merkucza* Juon semmiről sem tud.

A vád és véd-beszéd következett ezután. A panaszos képviselője hosszabb beszédben fejtegette a vádlott bűnösségét, kinek megbüntetését kérte.

A vádlott ezzel szemben felsorolta a visszaéléseket, amelyeket a bíró elkövet. Fejtegette, hogy őt csak a közérdek vezette a czikk megírására s felmentését kérte.

Az esküdtek rövid tanácskozás után a következő verdiktet hozták.

1. Foglaltatik-e az inkriminál czikkben rágalmasz? 12 nem.

2. Ha nincs benne rágalmasz, van-e benne becsületsértés? 10 igen, 2 nem.

3. Szerzője-e a cikknek a vádlott? 12 igen.

4. Bűnös-e a vádlott a czikk írása által a rágalmaszban? 12 nem.

5. Ha nem vétkes a vágalmaszban, vétkes-e a becsületsértésben? 11 nem, 1 igen.

A törvényszék ezen verdikt alapján a vádlottat *felmentette*.

A patika-panamisták.

Mikor *Herczegnek*, a rendjel- és patika-szédelgőnek a büntetését, *Berecz* belügyminiszteri díjnokot elfogták, menten fölmerült a gyanu, hogy Herczegnek még más kompanistája is volt a belügyi miniszteriumban.

Bérczy Béla rendőrkapitány, aki a vizsgálatot vezette, erélyes nyomozást folytatott és Perczel Dezső miniszter előtt is kijelentette azt a gyanuját, hogy Bereczen kívül más bűnös is van a miniszteriumban. Perczel erre utasította Bérczyt, hogy a legkiméletlenebb módon vezesse a vizsgálatot, minek következtében Bérczy többször meg is jelent a miniszteriumban, tájékoztatást szerzendő az ügyben.

Bérczy kapitány csakhamar tisztába jött vele, hogy gyanuja *nem volt alaptalan*, oly adatokat szerzett, melyek igen kompromitálóak *egy magasabb állásban levő urra nézve*, aki kétségtelenül összepásozott Herczeggel, amiről azonban Berecznek alkalmasint halvány sejtelve se volt. Berecz abban a hiszemben élt, hogy Herczegnek a miniszteriumok körében kivülről más összeköttetése nincsen, Herczeg pedig nem mondotta meg neki, hogy előkelő férfi, akivel ő szintén együtt *»dolgozik«*.

Vallatásakor Herczeg konokul tagadta, hogy Bereczen kívül más büntársa is volna. Bérczy azonban lankatlatlanul folytatta eljárását, nyomról-nyomra ment és egyre több adatot gyűjtött, melyek igen terhelők arra a magas állású emberre nézve.

A múlt héten Bérczy Béla rendőrkapitány több napon át uton volt a vidéken és több városba ment el, ahol a közelmúlt időkben új gyógy-zertárt nyitottak meg, vagy ahol oly emberek laknak, akik patika-engedélyért folyamodtak, de nem kaptak.

Ebben az utjában a rendőrkapitány ismét sok, fölőtte érdekes adatot gyűjtött a patika-panama ügyében és oly tényekről szerzett meggyőződést, melyeknek miatt az előkelő ur ellen hihetőleg meg fogják indítani a bünfenyítő eljárást.

Egy budapesti gyógyszerészáros szintén bele van keverve az ügybe.

Ugy lehet, hogy az előkelő állású férfit már a legközelebbi napokban letartóztatják.

Csalás zálogcédulákkal.

A fővárosi rendőrség két fiatal embert keres, a kik az utóbbi időben zálogcédulákkal szélhámoskodtak. Az egyik egy 28—30 éves szőke fiatal ember, mikor valami kirakat előtt meglát egy vidéki atyafit, rendesen odamegy hozzá és kétségbeesett hangon kezdi kérni:

— Kérem vegye meg ezt a zálogcédulát! Nagy nyomorban vagyok a családommal együtt! a gyermekeim éheznek!

A válasz reudesen az, hogy nem kell. S mialatt a szőke fiatal ember ott rimánkodik, hozzálép egy másik ember és azt mondja:

— No adja hát ide azt a zálogcédulát harmincz forintért! Itt a pénz!

Erre a szőke így szól:

— Nem! Mondtam már, hogy zsidónak nem adom, inkább öt forinttal olcsóbban adom magyar embernek.

A vidéki balek; hallván, hogy a zálogcéduláért 30 frtot ígértek, megadja a 25 frt és csak később tudja meg, hogy a zálogcédula közel sem ér annyit. A két csaló ellen megindult a nyomozás.

A nagyvárad kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

150. Rác József erőszakos nemi köz. — r. megvált.

171. Fábán Katalin és társai közokirat hamisítás — rendelet.

172. Pojánki János st. testisértés — helyben hagyva.

173. Portár Istvánné becsületsértés — rendelet.

387. Barna András st. testisértés — helyben hagyva.

102. Vekerdi Márton s neje sikkasztás — r. megvált.

103. Farkas András st. lopás — részben megváltoztatva.

197. Kassai Mihály testisértés — részben megváltoztatva.

108. Bondár János testisértés — helyben hagyva.

109. Szabó Józsefné lopás — részben megváltoztatva.

115. Vámos Andor testisértés — helyben hagyva.

117. Pintye Tógyer becsületsértés, közösen elleni kihágás — megvált.

Előadó: *Poynár Dénes.*

4839. Altmann Márton lopás — h. hagyva.

4848. Bott Tógyer testisértés — helyben hagyva.

4852. Czink Urszonye testisértés — helyben hagyva.

4844. Nánási Imre magánlak- és becsületsértés — h. hagyva.

4845. Kocs György s neje lopás — helyben hagyva.

4846. Popucze Stefán st. testisértés — részben megvált.

4847. Vizik Márton és társa ingatlan vagyon rongálás — h. hagyva.

4849. Szabó József jogtalan elsajátítás — h. hagyva.

4921. Koroj János jogtalan elsajátítás — r. megvált.

4. Mócz György lopás — feloldva.

5. Száva Tógyerné jogtalan elsajátítás — feloldva.

17. Katzender Mócsné rágalmasz — részben megvált.

18. Nagy Miklós st. lopás — h. hagyva.

19. Kis József közcs. ell. kihágás — r. megváltoztatva.

362. Szántó Mártha rágalmasz — rendelet.

Előadó: *Molnár Géza*

26. Kresz Flore s társa testi- és becsületsértés — rendelet.

27. Körtvélyesi Károly becsületsértés — rendelet.

33. Hermann Márton testisértés — visszautasítva.

32. Jenei Menyhért becsületsértés — rend.

407. Lestyán Anna magzatelhajtás — feloldva.

6. Mészáros Imre jogtalan elsajátítás — r. megvált.

11. Károlyi Rudolf testisértés — helyben h.

54. Pál Mária lopás — feloldva.

55. Tarnó Julesa s. t. lopás — h. hagyva.

Előadó: *Dr. Járossy Károly.*

2057. Kafa Juon — Perkucz József s. t. — h. hagyva.

2131. Pripák Mika — Delta György feloldva.

2010. Togyis Anna — Togyis Vaszi — h. hagyva.

2163. Középesy Gyuláné — Nagyvárad város s. t. — h. hagyva.

Előadó: *Dobesfy Alajos.*

2800. Kövesdi János — gróf Csáky Rezső s. t. — h. hagyva.

2801. Czégely Ferencz — gróf Csáky Alfonz — h. hagyva.

REGÉNY-CSARNOK.

Paraszt história.

Írta: *Kiss Rezső.*

14.

Napok teltek el. Julis eszméletlenül feküdt ágyában — negyednapra mikor már az orvos kivette a sréteket belőle, fel eszmélt. Ott látta maga körül Sándort is. Akkor aztán vissza emlékezett mindenre és nagyon boldog volt, hogy a Sándor életét megmentette s hogy Sándor már nem haragudott, hogy ott volt mellette . . .

Aztán elmondotta Julis, hogy ő halni indult akkor este, mikor Imre leakarta Sándort lőni. Elvult keseredve, hogy már vége lett a boldogságának. Ugy határozta hát el, hogy beleveszti magát az »Ördög-árká«-ba. Mikor aztán látta, hogy a Sándor élete kockán forog, oda ugrott a lővés elé, hogy ő haljon meg ne Sándor.

Evvél a tettével nagyon be bizonyította a szerelmét, az állhatatosságát a Julis . . .

Az biz az! Szerelemből ennél már nem cselekedhetett volna szebbet!

— Hiszi-e most már kelmed, hogy amit tettem azt az indulat és a keserűség tette velem!? — kérde Julis Sándort.

— Hiszem rubintom és most már feledve legyen ami volt.

Amint így beszélgettek odabent, két lővés hallatszott az utcáról.

Rá nyomban bement a házba Lábszj szomszéd, a falu politikus csizmadiája és beszélt vala illetén képen:

— Áldás, békesség! Nagy ujságot mondok, szomorú, de mégis jó! Hallották a lővéseket?

— Hallottuk! mondta Sándor.

— Na hát az derék, helyes dolog volt!

— Beszéljen hát kelmed világosabban, hogy tudjuk meg egyszer, mi történt — szólt közbe Barna.

— Elmondom egybe! Hát jövök a Kajla zsidó boltjából kifelé, mert hogy egy verdung pálinkát ittam ott . . . Puska volt a kezében. Jaj a hideg majd ki lelt . . . Azt hittem, engem akar lepuskázni!

— Térjen már kelmed a dologra! — mondá türelmetlenkedve Sándor.

Türelmem öcsém. Két esendőr szaladt az Imre után. A Rátóti Ferke kapujában utól érték.

Add meg magad! kiáltott rá a esendőr káplár! Soha! ordított Imre s abban a minutában levette válláról a fegyverét . . . lőtt . . . nem talált.

Erre aztán a esendőr káplár czelba kapta. Trefelt. Ugy bukott le az a gonosz, mint a pinty . . .

Mire oda értem már kilehelte gonosz lelkét.

— Megkapta a megérdemelt büntetését! mondotta Bedő.

— És mi ismét boldogságunk utján vagyunk édes, drága Juliskám! Most már aztán le sem térünk róla soha sem.

— Nem Sándor soha!

Hát csakugyan úgy történt a dolog, amint Lábszj előadta.

Oh az édes anyai szív nem tud gyűlölni, annak elfogyhatlan a türelme, a szeretete.

(Vége köv.)

TAVIRATOK.

Hamvazás az udvarnál.

Bécs, február 15. (Sajt. tud. táv.)
A király és Mária Valéria főhercegnő a schönbrunni kastély kápolnájában részt vettek a hamvazás szertartásában.

Az elutasított román jogászok Budapesten.

Budapest, február 15. (Saj. tud. táv.) Mint tudósítónk távirja a nagyváradi kir. jogakadémia elutasított 17 román hallgatója közül többen Budapesten iratkoztak be az egyetemre.

Kinai-ügy.

London, február 15. A »Times« értesülése szerint annak a látogatásnak, amelyet az angol parlamentnek több tagja nemrég Macdonald pekingi angol követnél tett, egyik eredménye az volt, hogy a kínai kormány egy angol társaságnak engedélyt adott arra, hogy Hankautól Kantonig vasutat építsen. Ez a vasút körülbelül 800 mérföld hosszú lesz, a part mentén fog vezetni és átszeli Cse-Kiang és Fo-Kien tartományokat. Az új vonal összeköti a Hingpö-csekiangi és kanton-hongkongi vasutakat, amelyekre a Gardine Matheson és társa cég már megkapta az engedélyt. (Magy. Táv. Ir.)

Kréta.

Konstantinápoly, febr. 15. Krétai jelentések szerint a krétai nemzetgyűlést e hó 20-ára hívták össze. (Magy. Táv. Ir.)

A Fülöp-szigetek.

Washington, febr. 15. A szenátus 26 szavazattal 22 ellenében olyan határozati javaslatot fogadott el, a melyben kimondja, hogy a békeszerződés jóváhagyásával nem az a szándéka, hogy a Fülöp-szigetek lakosai az Egyesült-Államok polgáiraivá váljanak, vagy hogy az Egyesült-Államok területök integráns részeként állandóan annektálják a szigeteket. Ellenkezőleg az Egyesült-Államoknak az a szándékuk, hogy ezeken a szigeteken olyan kormányt szervezzenek, a mely a lakosság óhajának és viszonyainak megfelelő, továbbá, hogy a lakosságot előkészítsék a helyi önkormányzatra és adandó alkalommal úgy rendelkezzenek a szigetekkel, a mint az Egyesült-Államok érdekeinek előmozdítása és a szigetek lakossága szempontjából legjobbnak látja. (Magy. Táv. Ir.)

Eltűnt hajók.

London, febr. 15. A Reuter-ügynökségnek jelentik Punta Delgadából tegnapi kelettel: A »Jupiter« portugál vontatógőzös vasárnap este elindult a »Bulgária« és »Pannonia« keresésére, de a rossz időjárás miatt eredménytelenül kellett visszatérnie Fayalba. Mihelyt az időjárás javul a »Jupiter« újra elindul az eltűnt hajók keresésére. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A magyar borkereskedelem.

Liebermann Leó dr. fővárosi vegyész a fővárosi lapok útján a következő nyilatkozatot teszi közre a borkereskedelem megromlására alakult complot által kifogásolt szakértői véleményre nézve:

A napilapokban itt-ott közölt azon állításokkal szemben, mintha a hazai borok bírálata bizonytalan alapokra volna fektetve, a következőket jelentem ki:

1. Magyar borok elég nagy számban lettek

elemezve s ennél fogva a magyar borokra vonatkozó elegendő kísérleti adatokkal rendelkezünk, hogy azokat külföldi adatoktól függetlenül is el tudnánk bírálni.

2. Az európai szakemberek által általánosan elfogadott határszámok, illetőleg borbírálati szabályok is alkalmazhatók, kivált olyan természetű hamisítások kiderítésére, mint aminőkkel rendszerint dolgunk van. Ezen borbírálati szabályok különben már nemzetközi szakértekezleten is tárgyalattak, anélkül, hogy ellenük komolyabb kifogások emeltettek volna. Alkalmazhatóságukat különösen magyarországi borokra, ezekre menő analysiseink igazolták.

3. Azon állítás, mintha a peronosporás, ragyás, jégvert stb. szőlőkből szűrt bort hamisított borokkal össze lehetne tévesztetni, nem való. Ezt csak olyan, a hamisítók által saját védelmükre kitalált jelszónak kell tekinteni.

Igaz ugyan, hogy olyan borok összetételükben némileg eltérnek a rendes boroktól, mire a hivatalos »Utmutatás« is reflektál, de valódi szakembert ilyen jelszókkel tévútra vezetni nem lehet.

Dr. Liebermann Leó s. k.,

a budapesti állandó borbíró szakértő bizottság előadója.

Az u. n. üldözés ellen különben már a budapesti ker. kamara is fel fog irni a földművelésügyi miniszterhez. Ezt határozta a legutóbb tartott ülésében, melyen csak egy felszólalás történt ez irányban:

Tóth Imre nincs egy nézetem az előtte szólóval. Neki is vannak tapasztalatból merített aggályai. A jogtalan zaklatás minden téren árt, de részben a kereskedők ennek az okai. Némely kereskedő, mikor a bort megvásárolja, már helyet hagy minden hordóban spiritusz számára. Csak itt Pesten tölti bele, hogy a szállítást ne fizesse a spirituszért is. Sajnálja, hogy jóra való kereskedők is belekerülnek a hajszába, de nekik könnyű a kimenekülés, mert ártatlanságukat bebizonyíthatják. Ha hírlapok meghurcolják őket, később mindig készségesen megcáfolják az alaptalan híreszteléseket és ezáltal elégtételt adnak. Akik hamisítanak, egész bortermeletünk jó hírnevét tönkre teszik. Tehát nem enyhíteni kell a törvényt, hanem szigorítani. (Nagy zaj).

Az erélyes üldözésnek azonban már is mutatkozik a jó hatása. A valódi borok ára folytonosan megy fölfelé és a magyar borkereskedelem mind nagyobb realitást nyer. Az egri borok árai a megtörtént általános borvizsgálat után értéküknek negyedrésszével szöktek fel.

A hátrány pedig egyedül csak az, amit a bünszövetség organumai erős túlzással, kiszínezéssel előadnak.

A budapesti ker. kamara elnöke Lánzy Leó kitűnő utat mutat a borkereskedőknek, melyre lépve megszabadulhatnak az igazságtalan üldözéstől. Adják nekik az igazságszolgáltatás kezébe a tisztességtelen verseny matorait. Tessék követni!

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piacon 1898. február hó 14-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 9.40—9.60. Kétszeres buza 7.70—8.10. Rozs 7.50—7.80. Arpa 5.40—5.90, Zab 5.40—5.70. Tengeri: 4.50—4.80. Borsó 16.—. Lenese 18.—. Bab 7.40. Köleskása 11.50. Burgonya 2.20. 100 kiló lángliszt 16.50, zsemlyeliszt 15.50, fehérkenyér liszt 14.50, barnakenyér liszt 13.—, széna fuvarral 1.90, szalma 0.60 Szalonna 58.—, 6 kiló zsúp-szalma —06, 150 dkg alom-szalma —03, 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 3.—, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.— öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 46.—, 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32, Szilva pálinka —85. Szesz 95.—, 1 mm. kőso 10.70 nyers fagyú 24.—, olvaszt. fagyú 33.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 25.—, mész 1.20, kemény faszén 1.70.

puha faszén 1.50, kendermag 10.50. köles 5.— repeze 13.—, dió 16.50, mogyoró 13.—, asztal szilva 17.—. Egy kilogramm savanyú káposzta 10, szalonna 58, sertéshus 52, juh-hus 32, veres hagyma 8, fog-hagyma 28, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 12. Egy liter kőolaj 20. 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi február 14-ről Tiszta buza körülbelül 500 hltr, kétszeres buza 90 hltr, rozs 150 hltr, árpa 70 hltr, zab 140 hltr, tengeri 350 hltr, burgonya 450, hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 95 drb, félhizott 110, sovány 160, süldő 275, malacz 800, hizott marha 15, jármás ökör 430, fejős tehén 240, borju 200, bivaly 5, juh és kecske 150, ló 606.

Marha ártáblázat 1898. február 14-ről Egy pár első rendű jármás ökör 290—325, egy pár másodrendű jármás ökör 180—280, egy pár harmadrendű jármás ökör 110—175, 1 pár fejős tehén 90—200. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—85. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 43—65, 1 drb. veres borju 12—18, 1 drb. fél éves borju 17—25, 1 drb egy éves borju 23—33, két éves borju 32—58. 1 pár hizott sertés 44—76, 1 pár fél éves 20—24 1 pár egy éves sertés 32—54, 1 pár két éves setés 56—78, egy drb igás ló 40—80, 1 pár ökörbőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16 1 pár borju bőr 5—8, 1 pár ló bőr 6—10.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, február 15.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	—	—	—	—	9.65
Uj tengeri	—	—	—	—	9.44
Rozs őszre	—	—	—	—	8.55
Zab őszre	—	—	—	—	4.80
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—
Buza októberre	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Budapest, február 15.

Az irányzat gyenge

Osztrák hitel	—	—	—	—	368.10
Magyar hitel	—	—	—	—	398.50
Államvasut	—	—	—	—	364.—
Rimamurányi	—	—	—	—	307.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	249.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	636.—
Wagon-kölesön	—	—	—	—	623.—
Villamos vasut	—	—	—	—	225.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	404.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	78.—

B é c s, február 15

Az irányzat nyugodt

Osztr. hitel	—	—	—	—	360.78
Magyar hitel	—	—	—	—	391.—
Államvasut	—	—	—	—	362.1/2
Birodalmi márka	—	—	—	—	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. február 15-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	119.95
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	97.85
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	121.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	9615
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.75
Horvát-szlavon földtehermentési kötvény	—	—	—	—	96.75
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	165.75
Tiszabábalyozói és szegedi sorsjegyek kölesön	—	—	—	—	139.50
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	101.25
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	101.10
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	120.—
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	101.—
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	919.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	397.50
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	367.—
Osztrák-magyar államvasuti részevény	—	—	—	—	359.70
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	362.75
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	58.90
London vista	—	—	—	—	120.45
Párisi vista	—	—	—	—	47.80
20 márkás arany	—	—	—	—	11.79

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.					
V. v.		Sz. v.		Sz. v.		Th. v. sz. sz.		V. v.		Sz. v.		Sz. v.		V. v.			
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40
V-Velenceze »	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya »	4 42	†2 43	Ósi »	6 09	2 51	Déva-Ványa »	4 37	3 48	Ósi »	6 09	2 51	Déva-Ványa »	4 37	3 48
Félix-Fürdő »	4 32	3 13	Szudrics »	5 09	3 12	Uj-Palota »	6 24	3 05	Körös-Ladány »	5 13	4 22	Uj-Palota »	6 24	3 05	Körös-Ladány »	5 13	4 22
Kardó »	4 50	3 27	Belényes »	5 37	3 52	Gyires »	6 41	3 17	Szeghalom »	5 40	4 53	Gyires »	6 41	3 17	Szeghalom »	5 40	4 53
Magyar-Gyepes »	5 50	4 17	Sonkolyos »	†5 58	†4 15	Körösszeg »	7 02	3 36	Vésztfő »	6 12	5 34	Körösszeg »	7 02	3 36	Vésztfő »	6 12	5 34
Tasádfő »	6 07	4 31	Belényes-Ujlak »	6 10	†4 27	Szakál »	7 39	4 05	Kót »	6 38	6 03	Szakál »	7 39	4 05	Kót »	6 38	6 03
Drág-Cséke »	6 30	4 45	Borz »	†6 19	†4 37	Nagy-tóti »	7 55	4 21	Iráz »	6 52	6 29	Nagy-tóti »	7 55	4 21	Iráz »	6 52	6 29
Magyar-Cséke »	6 50	†5 —	Sólyom »	6 35	4 58	Komádi »	8 25	4 32	Komádi »	7 10	7 08	Komádi »	8 25	4 32	Komádi »	7 10	7 08
Dusesd »	†7 05	†5 12	Gyanta »	6 56	†5 19	Iráz »	8 42	4 49	Nagy-tóti »	7 22	7 13	Iráz »	8 42	4 49	Nagy-tóti »	7 22	7 13
Szombatság-Rogoz »	7 46	5 47	Hollód »	7 10	5 34	Kót »	9 19	5 14	Sakál »	7 48	7 43	Kót »	9 19	5 14	Sakál »	7 48	7 43
Hollód »	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz »	7 31	6 03	Vésztfő »	9 44	5 32	Körös-szeg »	8 11	8 12	Szombatság-Rogoz »	7 31	6 03	Vésztfő »	9 44	5 32
Gyanta »	8 12	6 11	Dusesd »	†7 55	†6 34	Szeghalom »	10 34	6 13	Gyires »	8 33	8 33	Dusesd »	†7 55	†6 34	Szeghalom »	10 34	6 13
Sólyom »	8 38	6 36	Magyar-Cséke »	†8 07	6 49	Körös-Ladány »	11 —	6 31	Uj-Palota »	8 47	8 53	Magyar-Cséke »	†8 07	6 49	Körös-Ladány »	11 —	6 31
Borz »	†8 53	†6 50	Drág-Cséke »	8 26	7 17	Déva-Ványa »	12 03	7 21	Ósi »	9 03	9 12	Drág-Cséke »	8 26	7 17	Déva-Ványa »	12 03	7 21
Belényes-Ujlak »	9 05	7 01	Tasádfő »	8 40	†7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 30	Tasádfő »	8 40	†7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06
Sonkolyos »	†9 18	†7 13	Magyar-Gyepes »	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.							
Belényes »	10 04	7 47	Kardó »	9 27	†8 31	Vegyes v.		Vegyes v.		Vegyes v.		Vegyes v.					
Szudrics »	10 27	8 09	Félix-Fürdő »	9 40	†8 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 33	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 33
Lunka-Rézbánya »	10 56	†8 21	V.-Velenceze »	10 01	9 09	B.-Püspöki »	7 17	5 57	Érselind »	5 37	6 24	V.-Velenceze »	10 01	9 09	B.-Püspöki »	7 17	5 57
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	Bihar »	7 44	6 20	Székelyhid »	6 14	6 22	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	Bihar »	7 44	6 20
Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid				Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.					
V. v.		V. v.		V. v.		V. v.		Vegyes v.		Vegyes v.		Vegyes v.		Vegyes v.			
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 33	Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45
Apátkeresztur »	10 46	8 41	Monos-Petri »	4 46	4 56	B.-Püspöki »	7 17	5 57	Érselind »	5 37	6 24	Apátkeresztur »	10 46	8 41	Monos-Petri »	4 46	4 56
V.-Ábrány »	11 03	8 55	V.-Ábrány »	4 57	5 08	Bihar »	7 44	6 20	Székelyhid »	6 14	6 22	V.-Ábrány »	11 03	8 55	V.-Ábrány »	4 57	5 08
Monos-Petri »	11 16	9 06	Apátkeresztur »	5 13	5 26	Paptamási »	8 13	6 48	Nagykággya »	6 27	7 32	Monos-Petri »	11 16	9 06	Apátkeresztur »	5 13	5 26
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	Gyapoly »	8 29	7 03	B.-Diószeg »	6 42	7 03	Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07
						B.-Diószeg »	8 52	7 24	Gyapoly »	6 59	7 33						
						Nagykággya »	9 07	7 38	Paptamási »	7 24	8 39						
						Székelyhid »	9 40	8 03	Bihar »	7 45	8 04						
						Érselind »	10 08	8 26	B.-Püspöki »	8 05	8 40						
						Érmihályfalva érk.	10 44	9 —	Nagyvárad érk.	8 21	9 91						

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelent.
A *-gal jelzettek feltételes megálló helyek.

Még

sohasem

létezett!

100.000

koronát

Lehet az Ujságíró-sorsjegyek utolsó huzásánál, mely
már jövő héten **kedden febr. 21-én** fog okvetlenül megtartatni,
egy koronával nyerni.

Főnyeremény 100.000 korona, 10.000 kor. stb. stb.

Egy sorsjegy ára

egy korona.

Sorsjegyek kaphatók: az összes bankokban,
váltóházakban, dohánytözsdékben, Dióssy

Ödön főelárusítónál és ezen lap kiadóhivatalában.